

З.П. Карпенко, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

В.І. Михайлик, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Організація самостійної роботи студентів – одна з найважливіших форм навчального процесу при підготовці висококваліфікованих спеціалістів нової формації.

Підвищення якості підготовки фахівців нової формації тісно пов'язана з постійним удосконаленням особливостей організації самостійної роботи студентів у навчальному процесі, пошук шляхів підвищення ефективності цієї роботи, яка повинна активізувати пізнавальну діяльність студентів, прищеплювати їм практичні навички, спонукати до безпосереднього розвитку знань протягом усього життя.

Особливості організації самостійної роботи рекомендується здійснювати за допомогою нетрадиційних та новітніх інформаційних технологій, що є вимогою сучасного технічного розвитку суспільства і зорієнтоване на формування інтелектуального потенціалу фахівців, тому уміла організація самостійної роботи в навчальному процесі сприяє формуванню у студентів інтелектуальних якостей, необхідних майбутньому спеціалісту. Вона виховує у студентів стійкі навички постійного поповнення професійних знань, самоосвіти, сприяє розвитку працелюбності, організованості, ініціативи, перевіряє волю, дисциплінованість та допомагає досягненню професійних результатів.

Одна із вимог до сучасної вищої школи – студенти повинні не тільки опанувати програму комплексу навчальної дисципліни, але і модель спеціаліста в тій чи іншій сфері професійної діяльності. Для відпрацювання такої узагальненої моделі дій спеціаліста, а також найбільш типових ситуацій майбутньої професійної діяльності велика увага приділяється самостійній роботі студентів, особливо її організації.

Специфіка навчання у вищій школі вимагає продуманої організації самостійної роботи студентів, яка б забезпечувала успішне оволодіння не тільки програмними матеріалами, але й навичками дослідження творчої діяльності.

Самостійна робота студентів здатна ефективно розвивати творчу активність, творче мислення з урахуванням індивідуальних можливостей, активізувати творчу самостійну роботу, крім того,

закладає основи подальшої постійної самоосвіти та самовдосконалення, а інформаційно-освітнє середовище, яке створюється за допомогою інтеграції новітніх технологій та традиційних форм навчання визначає самостійну роботу студента, як більш незалежну, пріоритетну та творчу, а несистематичність самостійної роботи унеможливує досягнення значних результатів у навчанні.

Важливу роль в ефективності організації самостійної роботи студентів відіграє викладач, основне завдання якого навчити вчитися, створити атмосферу відповідальності, середовища, що стимулює самопідготовку кожного студента.

Сучасний викладач повинен ретельно планувати самостійну роботу, створювати умови ефективної реалізації навчального процесу, а саме: вміло використовувати конспект лекцій, підручники, посібники, комп'ютер, розумові операції (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, класифікація).

На ефективність самостійної роботи студента знаною мірою впливає керівництво нею викладача, яке охоплює:

- планування і організацію самостійної роботи студентів;
- формування у студентів потреб і мотивацій до активної творчої самостійної роботи;
- контроль за виконанням із боку викладача.

Нові тенденції в організації самостійної роботи студентів у навчальному процесі є сучасні інформаційно-комунікаційні технології, які основані на обчислювальній техніці, аудіо- та відеозасобах.

Нові прийоми навчання дозволяють здійснити альтернативні підходи до організації самостійної роботи, а саме: системи персональних завдань, які, як правило, застосовується на ранніх стадіях викладання дисципліни, коли визначаються і засвоюються основні навички і знання, а метод аудіо- та відеонавчання полягає в тому, щоб студент міг самостійно знову і знову удосконалюватися за допомогою цього обладнання під час індивідуальних занять, або у малих групах із викладачем.

У результаті студенти здобувають знання, уміння і навички, які залишаються актуальними в підготовці висококваліфікованих фахівців.